

LŐRINCZ CSABA

Liberalizmus és kollektív jogok

Konferencia Dunaszerdahelyen, 1991. január 11–13.

Közép- és Kelet-Európában most először volt alkalmuk a politikusoknak, szakértőknek, tudósoknak véleményt cserélni a kisebbségi kérdés kapcsán liberalizmusról és kollektív jogokról. A konferencia védnöke Václav Havel volt. A szervezők optimális körülményeket teremtettek a higgadt racionális józan vélemények kifejtéséhez, a viták lefolytatásához.

A napirenden szereplő kérdések közt talán egy sem akadt, amely az utóbbi időszakban ne váltott volna ki heves érzelmeket. Szó volt a kollektív jogok elméleti megalapozásáról, az egyéni kisebbségi jogokról, mint amelyek az alapvető emberi jogok körébe tartoznak. Előadások hangzottak el arról, miként lehet a kollektív kisebbségi jogokat beilleszteni a kollektív jogok rendszerébe, és hogy mikért függ össze a nemzetiségi kérdés az európai integrációval. Vita alakult ki arról, hogy az állami szuverenitás relativizálódhat a kisebbségek nemzetközi védelmének megszilárdulása következtében, és hogy milyen kisebbségvédelmi rendszerekre, intézményekre van szükség.

A tanácskozás egyik témaköre *A liberalizmus válasza a nemzeti kisebbségi kérdés kihívására* címet viselte. A legizgalmasabb előadások talán ebben a tárgykörben hangzottak el. Emellett a következő témaköröket vitatták meg a résztvevők: Egyéni és kollektív jogok; Az európai integráció és a nemzeti kisebbségek. A tanácskozás anyagait két külön kiadványban jelentetik meg magyarul és angolul. Több előadó is megkísérelte, hogy újszerű Kelet-Közép-Európa-koncepciót vázoljon fel.

A konferencia bizonyította, hogy a problémákat racionalizálva a legkényesebb kérdésekről is lehet tárgyalni, márpedig a nacionalizmus és a nemzetiségi kérdés kezelhetővé tételéhez erre most nagy szükség van. A színvonalas előadásoknak és vitáknak köszönhetően többet tudunk arról is, hogyan illeszthető be a nemzeti kisebbségi kérdés a liberalizmus eszmerendszerébe.